STORTINGET

Innst. 69 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 30 S (2021–2022)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2021 under Utanriksdepartementet

Til Stortinget

Sammendrag

Under programområde 02 Utanriksforvaltning blir det gjort framlegg om å redusere løyvingane med om lag 1,2 mrd. kroner. Reduksjonen gjeld i hovudsak 1,025 mrd. kroner i lågare utgifter under EØS-finansieringsordningane (kap. 117) i år. Det er òg reduserte utgifter til drift under Utanriksdepartementet, til FNs fredsbevarande operasjonar og til EFTA-sekretariatet. Gebyrinntektene under programområde 02 er reduserte fordi det er færre utlendingssaker under pandemien.

Under programområde 03 Internasjonal bistand blir det gjort framlegg om visse endringar. Det er m.a. mindrebehov på departementet sitt driftsbudsjett og hos Norsk senter for utvekslingssamarbeid, Norec, og deira utvekslingsordningar. Det er òg mindre endringar i kontingentane for Noregs pliktige bidrag til internasjonale organisasjonar. Det blir gjort framlegg om å omdisponere nokre av dei ledige midlane m.a. til FNs organisasjon for palestinske flyktningar (UNRWA), FNs fredsbyggingsfond og auka flyktningutgifter.

Vidare vart det i Utanriksdepartementets budsjettproposisjon for 2021 gjort greie for at delar av støtta til vaksinekoalisjonen CEPI kunne falle utanfor formålet til offisiell utviklingsbistand (ODA). Ramma blei difor fastsett 200 mill. kroner høgare enn 1 pst. av anslaget for BNI for 2021. Det er no gjort framlegg i OECDs utviklingskomité (DAC) om at 88 pst. av støtta til CEPI sitt arbeid for forsking og utvikling av covid-19-vaksinar skal kunne rapporterast som ODA. Det inneber at 176 mill. kroner av dei 200 mill. kronene vil kunne rapporterast som ODA, og regjeringa gjer derfor framlegg om at denne delen skal dekkast innanfor bistandsramma. Auken i ODA-andel blir dekt innanfor bistandsramma av eit lågare behov på departementet sitt driftsbudsjett og reduserte løyvingar til stabilisering av land i krise og konflikt.

Ut over bistandsramma for 2021 blir det gjort framlegg om å auke løyvinga til den globale koalisjonen ACT-A med 2 mrd. kroner, jf. omtale under kap. 160, post 70 Helse. Forslaget aukar ramma tilsvarande til det internasjonale arbeidet med å slå ned pandemien. Samla framlegg om auke ut over gjeldande bistandsramme blir derfor 1,824 mrd. kroner.

For ei nærmare omtale av endringane på kapittel- og postnivå blir det vist til proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til Prop. 30 S

(2021–2022), om endringer i flere kapitler under programområde 02 i statsbudsjettet for 2021 under Utenriksdepartementet.

Komiteen viser til departementets forklaring om at reduksjon på 1,2 mrd. kroner under programområde 02 Utenriksforvaltning i hovedsak henger sammen med 1,025 mrd. kroner i lavere utgifter under EØS-finansieringsordningene i år. Dette skyldes utsatte prosjekter på grunn av covid-19, en styrket norsk krone mot euro, og at det ikke er gjennomført prosjekt i Ungarn. Det er også andre reduksjoner på programområde 02, som i hovedsak skyldes mindre aktivitet på grunn av covid-19.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår flere endringer under programområde 03, Internasjonal bistand. Driftsbudsjettet til Utenriksdepartementet foreslås redusert med 160 mill. kroner. Komiteen merker seg at det også er mindre endringer i kontingentene til Norges pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner. Komiteen viser til at det foreslås å øke støtten til FNs fredsbyggingsfond med 30 mill. kroner, noe som vil bidra til at Norge oppfyller avtalen om å støtte fondet med 500 mill. kroner over fem år. Det foreslås å øke bevilgningene til UNRWA med 33,9 mill. kroner. Komiteen viser til at UNRWA har et kritisk behov for kjernestøtte, selv etter at USA er tilbake som giver.

Komiteen viser til at det blir foreslått å bevilge 2 mrd. kroner til den globale koalisjonen ACT-A. ACT-A fremmer likeverdig tilgang til covid-19-vaksiner, og Norge leder arbeidet sammen med Sør-Afrika. Denne bevilgningen kommer i tillegg den ordinære bistandsrammen for 2021. Dette gjør at det samlede forslaget om å øke bistandsrammen for 2021 blir på 1,824 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Covax igjennom året kontinuerlig har nedjustert leveransemålene fra 2 milliarder til 1 milliard doser. Av de mer enn 8 milliarder vaksinene som er satt til nå, er kun 500 millioner igjennom Covax. Disse er levert til 144 land, og Covax sier selv at det kan bli vanskelig å nå målet om ytterligere 500 millioner doser ut året. En av grunnene er at legemiddelselskapene ikke prioriterer leveranser til Covax. Rike land har heller ikke fulgt opp sine donasjonslovnader til Covax. Disse medlemmer viser til at forskere ved Senter for utvikling og miljø har dokumentert hvordan det er vanskelig å forstå hvorfor Covax styres på en måte som hindrer innsyn, fordunkler interessemotsetninger og gjør det vanskelig å holde noen ansvarlig. Disse medlemmer viser videre til at også Chr. Michelsen Institutt nylig har lansert en rapport som viser til at hemmelighold har hemmet det globale vaksinesamarbeidet.

Disse medlemmer viser til Norges støtte til ACT–A. Disse medlemmer mener en forutsetning for støtten må være åpenhet i alle ledd om hvor mange vaksiner som produseres, hvor de skal leveres, til hvilken pris og til hvilke betingelser.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennom ACT–A og Covax intensivere arbeidet for at legemiddelselskapene prioriterer leveranser av vaksiner til Covax, samt arbeide for implementering av prinsipper om åpenhet i alle ledd, men særlig inngåtte kontrakter med legemiddelselskaper.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennom ACT–A og Covax intensivere arbeidet for at legemiddelselskapene prioriterer leveranser av vaksiner til Covax, samt arbeide for implementering av prinsipper om åpenhet i alle ledd, men særlig inngåtte kontrakter med legemiddelselskaper.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
100		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	130 000 000
		frå kr 2 467 130 000 til kr 2 337 130 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Lån til norske borgarar i utlandet, vert auka med	1 400 000
		frå kr 360 000 til kr 1 760 000	
103		Regjeringas representasjon	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	2 000 000
		frå kr 67 307 000 til kr 65 307 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	6 000 000
		frå kr 10 331 000 til kr 4 331 000	
116		Internasjonale organisasjonar	
	70	Pliktige bidrag, vert redusert med	60 000 000
		frå kr 1 338 050 000 til kr 1 278 050 000	
117		EØS-finansieringsordningane	
	77	EØS-finansieringsordninga 2014–2021, *kan overførast,* vert redusert med	430 000 000
		frå kr 2 536 000 000 til kr 2 106 000 000	
	78	Den norske finansieringsordninga 2014–2021, *kan overførast*, vert redusert med	595 000 000
		frå kr 2 158 000 000 til kr 1 563 000 000	
118		Utanrikspolitiske satsingar	
	74	Forsking, dialog og menneskerettar m.m., vert redusert med	2 000 000
		frå kr 54 050 000 til kr 52 050 000	
140		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	160 000 000
		frå kr 1 722 241 000 til kr 1 562 241 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan overførast*, vert redusert med	26 091 000
		frå kr 140 461 000 til kr 114 370 000	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, *kan overførast,* vert redusert med	15 000 000
		frå kr 17 570 000 til kr 2 570 000	
144		Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)	
	01	Driftsutgifter, vert redusert med	2 000 000
		frå kr 55 539 000 til kr 53 539 000	
	70	Utvekslingsordningar, *kan overførast*, vert redusert med	9 200 000
		frå kr 80 477 000 til kr 71 277 000	
151		Fred, tryggleik og globalt samarbeid	
	72	Stabilisering av land i krise og konflikt, *kan overførast,* vert redusert med	50 000 000
		frå kr 864 829 000 til kr 814 829 000	
	73	FN og globale utfordringar, *kan overførast,* vert auka med	30 000 000
		frå kr 225 738 000 til kr 255 738 000	
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjonar m.m., *kan overførast,* vert redusert med	3 000 000
		frå kr 324 690 000 til kr 321 690 000	
159		Regionløyvingar	
	70	Midtausten og Nord-Afrika, *kan overførast,* vert auka med	33 935 000
		frå kr 589 011 000 til kr 622 946 000	
160		Helse	
	70	Helse, kan overførast, vert auka med	2 000 000 000
		frå kr 3 661 186 000 til kr 5 661 186 000	
170		Sivilt samfunn	
	70	Sivilt samfunn, *kan overførast,* vert auka med	10 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 2 028 471 000 til kr 2 038 471 000	
179		Flyktningtiltak i Noreg	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert auka med	15 356 000
		frå kr 458 083 000 til kr 473 439 000	
		Inntekter	
3100		Utanriksdepartementet	
	2	Gebyr for utlendingssaker ved utanriksstasjonane, vert redusert med	11 800 000
		frå kr 109 400 000 til kr 97 600 000	
	90	Tilbakebetaling av naudlån frå utlandet, vert auka med	1 300 000
		frå kr 318 000 til kr 1 618 000	

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 7. desember 2021

Ine Eriksen Søreide
leder

Åsmund Aukrust
ordfører

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon